

Lastega perekonna toetamise võimalused kohalikus omavalitsuses Harjumaa valdade näitel

Aile Aedma

Juhendaja: lektor Anne Tiko (PhD)

-Tallinn 2013-

Sissejuhatus

- ▶ KOV-il on kohustus perekonda toetada (RT I 1995, 21, 323)
  - ▶ Paraku on võimekus, teenuste kvaliteet ja kättesaadavus ebaühtlased (Noorkõiv, Sepp 2009)
- ▶ Lastega perede toetamisel on üheks võtmevaldkonnaks lastekaitsetöö (Katz, Pinkerton 2005, 12)
  - ▶ 2010.a 226 omavalitusest 141-s puudus lastekaitsetöötaja ametikoht, 2011.a alguse seisuga töötajaid lapse kohta 1:1491-le (Poopuu 2012)

-
- Lastekaitsepetsialistina töötades olen ka ise tajunud piirkondade vahelisi erinevusi
  - Inimestele osutatav abi sõltub oluliselt elukohajärgsest omavalitsusest
  - Lisaks on maaomavalitsustes mitmed omanäolised probleemid:
    - lastekaitsetöötajate kohustused on laiahaardelisemad;
    - perede probleemid tõsisemad;
    - kohapeal sageli puuduvad toetavad teenused (Kütt 2011, 40).

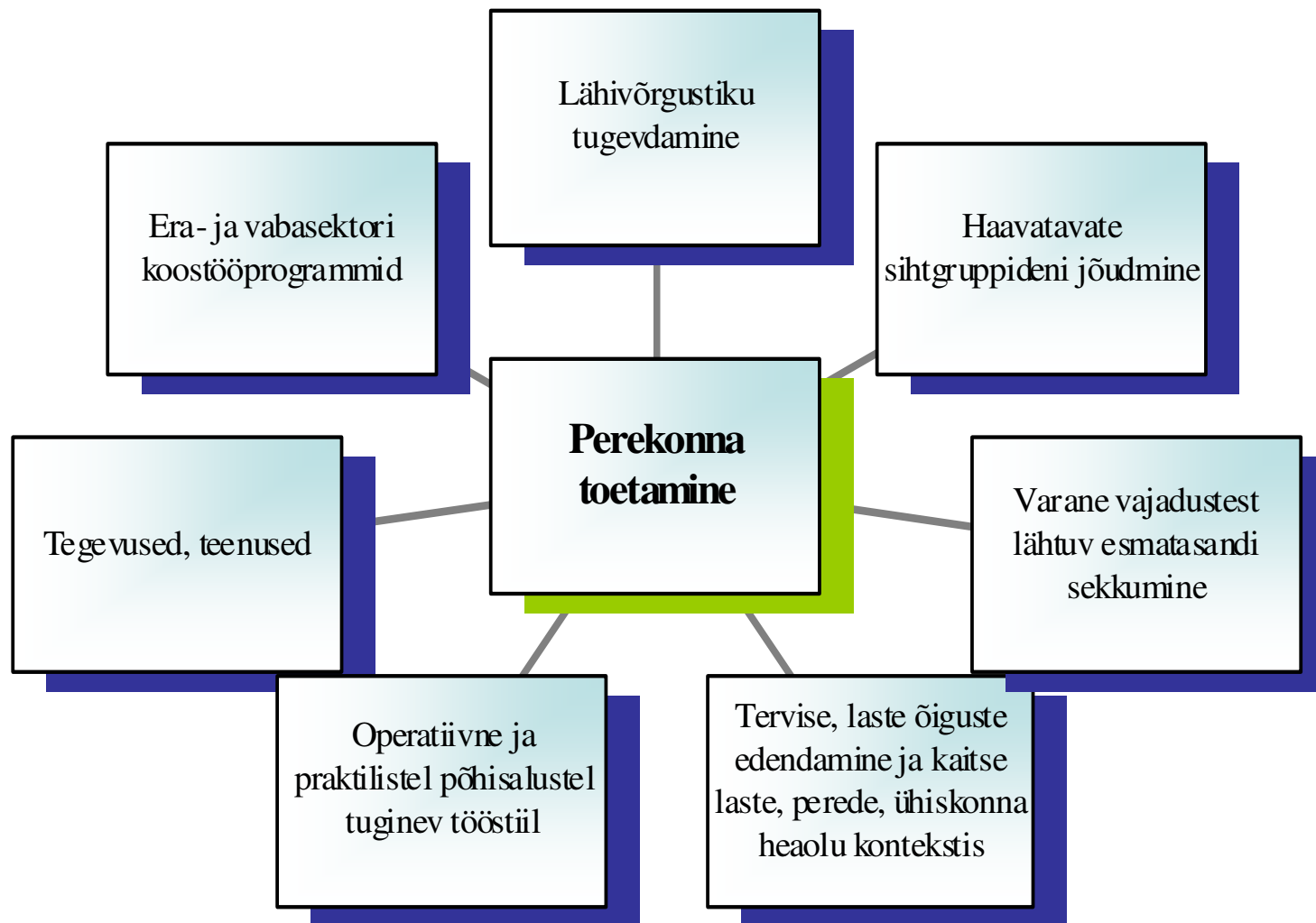

Uurimuse eesmärk, uurimisküsimused

- Eesmärgiks oli välja selgitada, missugused on KOV-i võimalused lastega peresid toetada
  - lastekaitse korralduse,
  - spetsialistide olemasolu ja tegevuse,
  - teenuste kaudu,ja saada ülevaade, millest tuleneb KOV-i suutlikkus peresid toetada.
- Uurimisküsimused keskendusid:
  - kuidas täpsemalt pere toetamine tagatakse,
  - mis on laste ja peredega töötavate spetsialistide ülesanded/tegevus perede toetamisel,
  - erinevused ja nende tagamaad.

Perekonna toetamine

- Perekonna toetamine kätkeb endas tööstiili ja tegevusi, mis tugevdavad kliendi lähivõrgustikku (Canvan jt 2006, 16)
  - integreeritud teenuste/programmide kaudu
  - koostöös era- ja mittetulundussektoriga
- Tuginedes vajaduste hindamisele:
  - kaasatakse pereliikmeid/sõpru,
  - spetsialiste haridus-, sotsiaal- või tervishoiuvaldkonnast,
  - arvestatakse pere /keskkonna eripärade ning tugevustega.
- Eesmärk rakendada varast sekkumist, pakkuda terviklikku tuge
  - sh nõustamist, informatsiooni, juhendamist , oskuste õpetamist (Darling 2000, 101–102);
  - emotsionaalset tuge, suunamist teenustele (Gilligan 2005, 75).

Maasotsiaaltöö

- Maasotsiaaltööd võib defineerida kui eripärast sotsiaaltöö praktikat mittelinnaalises kogukonnades, alevikes, külates (Lohmann, Lohmann 2005).
- Maal on olulisteks erinevusteks:
  - limiteeritud spetsialistide toetus,
  - tegelemine väga paljude ülesannetega,
  - vajadus kohanduda aitajana erinevate rollidega (Locke, Winship 2005, 6).

Uurimise metoodika, valim

- Empiiriline aineistik koguti ametijuhendite analüüsi ja intervjuudega ajavahemikul 2011.a nov- 2012.a veebr
- Uurimistöö valimi koostamisel arvestati kriteeriume:
  - lastekaitsetöö tegemine KOV-is, mittelinnaline piirkond
  - sotsiaalala spetsialistide arv omavalitsuses,
  - spetsialisti ametinimetus,
  - laste arv omavalitsuses,
  - omavalitsuse geograafiline paiknemine.
- Lõpliku intervjuude valimi moodustasid 12 spetsialisti 10 omavalitsusest

Tulemused I

- Lastekaitsetöö tegijate **peamised ülesanded** lastega perede toetamisel:
  - nõustamine ja abistamine;
  - koostöö erinevate spetsialistide ja organisatsioonidega;
  - kodukülastused;
  - suunamine mitmesugustele teenustele;
  - ennetustöö
  - projektidega tegelemine.

Tulemused II

- Lastekaitsetöötajad on leidnud, et sisulise ning järjepideva töö jaoks peredega ei jää piisavalt aega, suure **töökoormuse** tingivad mitmed asjaolud:
  - laste kasvav arv piirkonnas ja sellest tulenev suur abivajajate hulk;
  - spetsialistide hinnanguline töömahu suurenemine;
  - mitmed lisakohustused.

Tulemused III

- Lastekaitsetöötajad kirjeldasid KOV-i **võimalusi**
  - teenuste,
  - raha jaotuse,
  - prioriteetide,
  - piirkondi puudutavate erinevuste kaudu.
- **Võrgustiku** toimimist spetsialistidega teistest valdkondadest tajutakse erinevalt. Koostöö on
  - enamasti mitteformaalne,
  - juhtumipõhine.
  - sageli konkreetsete isikute vaheline.

Tulemused IV

- **Perede toetamine** hõlmab veel
  - emotsionaalset toetamist,
  - nõustamist koduse majapidamise asjus,
  - pere esmaste vajaduste katmist,
  - eelarveküsimustega tegelemist,
  - tegevuste planeerimist.
- **Partnerlussuhtes** peredega peetakse oluliseks usaldust ja esmakontakti loomist.

Põhijäreldused

- Lastekaitsetöö tegija tunneb, et peab vastutama perede toetamise ja võrgustiku toimimise eest
- Enamasti puuduvad teenused, mis oleksid suunatud nii lapsele kui perele
- Maapiirkonnas tuleb arvesse võtta kohalikke eripärasid
- Perede toetamise tulemuslikkuse tagavad eelkõige pädevad spetsialistid ning kohalik omavalitsus

Ettepanekud, soovitused

- Omavalitsuste juhtidele mõelda, kuidas vajadusel:
  - vähendada spetsialistide koormust,
  - suurendada spetsialistide hulka,
  - arendada teenuseid.
- Sotsiaalministeeriumil on vaja toetada kohalikke omavalitsusi ja neis töötavaid spetsialiste
  - koolitada omavalitsuste juhte,
  - korraldada spetsialistide kohtumisi,
  - toetada valdkonna arengut laiemalt.
- Peresid toetava süsteemi arendamisele saavad kaasa aidata kõik valdkonna spetsialistid.

Täna kuulamast!

Täpsemalt saab magistritöö kohta lugeda
Sotsiaaltöö ajakirja 2012.a 5. numbrist

Kasutatud allikad

- ▶ **Sotsiaalhoolekande seadus** (1995). Riigi Teataja I, 21, 323. URL <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13197388> (01.05.2011).
- ▶ **Noorkõiv, R., Sepp, V.** (2009). Kohalike omavalitsuste suutlikkusest täita sotsiaalkaitse ülesandeid. Sotsiaaltöö, 4, 21-24.
- ▶ **Katz, I., Pinkerton, J.** (2005). Perspective Through International Comparison In The Evaluation Of Family Support. In Katz, I., Pinkerton, J. (Eds.) *Evaluating Family Support: Thinking Internationally, Thinking Critically*, 1-22. Andmebaasist Wiley Online Library (28.08.2011).
- ▶ **Poopuu, T.** (2012). Lastehoolekande süsteemi arengud. Ettekanne 28. märtsil 2012 Lastekaitsetöötajate VII omakogemuse seminaril Sotsiaalministeeriumis, Tallinnas.
- ▶ **Kütt, K.** (2011). Eesti lastekaitsetöö sisu ja dünaamika aastatel 2001-2010. Magistritöö. Tallinna Ülikool.
- ▶ **Dolan, P., Canvan, J., Pinkerton, J.** (2006). *Family Support as Reflective Practice*. Jessica Kingsley Publishers: London. EBSCOhost andmebaasist Ebrary (29.05.2011).
- ▶ **Gilligan, R.** (2005). The Value Of Resilience As A Key Concept In Evaluating Family Support. In Katz, I., Pinkerton, J. (Eds.) *Evaluating Family Support: Thinking Internationally, Thinking Critically*, 73-87. Andmebaasist Wiley Online Library (28.08.2011).
- ▶ **Darling, R. B.** (2000). *The Partnership Model In Human Services: Sociological Foundations and Practices*. New York : Kluwer Academic/Plenum Publishers.
- ▶ **Lohmann, N., Lohmann, R.** (2005). *Rural social work practice*. New York: Columbia University Press.
- **Locke, B., Winship, J.** (2005). Social Work in Rural America: Lessons from the Past and Trends for the Future . In Lohmann, N., Lohmann, R. (Eds.) *Rural Social Work Practise*.